TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2025 m. vasario 13 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Direktyva 2002/22/EB (Universaliųjų paslaugų direktyva) – Elektroninių ryšių tinklai ir paslaugos – Universaliosios paslaugos ir paslaugų gavėjų teisės – Vartotojų apsauga – Vartotojų ir elektroninių ryšių paslaugas teikiančių ūkio subjektų sudarytos sutartys – Palankesnių sąlygų pakeisti paslaugų teikėją sudarymas – 30 straipsnio 5 dalis – Pradinis įsipareigojimo laikotarpis – Sąvoka“

Byloje C-612/23

dėl *Oberlandesgericht Diuseldorfas* (Diuseldorfo aukštesnysis apygardos teismas, Vokietija) 2023 m. rugsėjo 21 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2023 m. spalio 6 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

**Verbraucherzentrale Berlin eV**

prieš

**Vodafone GmbH**

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkė M. L. Arastey Sahún, teisėjai D. Gratsias (pranešėjas), E. Regan, J. Passer ir B. Smulders,

generalinis advokatas J. Richard de la Tour,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Verbraucherzentrale Berlin eV*, atstovaujamos *Rechtsanwältin* S. Fitzner,

– *Vodafone GmbH*, atstovaujamos *Rechtsanwalt* C. Rohnke,

– Europos Komisijos, atstovaujamos O. Gariazzo, L. Malferrari ir G. Meessen,

* Proceso kalba: vokiečių.

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

## Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/22/EB dėl universaliųjų paslaugų ir paslaugų gavėjų teisių, susijusių su elektroninių ryšių tinklais ir paslaugomis (Universaliųjų paslaugų direktyva) (OL L 108, 2002, p. 51; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 367), iš dalies pakeistos 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/136/EB (OL L 337, 2009, p. 11) (toliau – Universaliųjų paslaugų direktyva), 30 straipsnio 5 dalies išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant vartotojų apsaugos asociacijos *Verbraucherzentrale Berlin eV* (toliau – vartotojų apsaugos asociacija) ir telekomunikacijų paslaugų, įskaitant judriojo telefono ryšį, teikėjos *Vodafone GmbH* ginčą dėl šios teikėjos komercinės praktikos vartotojų atžvilgiu.

## Teisinis pagrindas

### *Sąjungos teisė*

#### *Universaliųjų paslaugų direktyva*

3 Universaliųjų paslaugų direktyvos 2, 30 ir 49 konstatuojamosiose dalyse buvo nustatyta:

„(2) Pagal [EB] 153 straipsnį [Europos] Bendrija turi prisidėti prie vartotojų apsaugos.

<…>

(30) Sutartys – paslaugų gavėjams ir vartotojams svarbi priemonė, užtikrinanti būtiną informacijos skaidrumo lygį ir teisinę kontrolę. <…> Be šios direktyvos nuostatų, vartotojų sandoriams dėl elektroninių tinklų ir paslaugų taikomi galiojantys Bendrijos teisės vartotojų apsaugos reikalavimai, susiję su sutartimis <…>. Konkrečiai kalbant, sutartiniuose santykiuose su tiesioginiu telefono ryšio paslaugų teikėju vartotojai turėtų turėti minimalų teisinio užtikrintumo lygį, t. y. jų sutartyse turėtų būti nurodytos sutarties sąlygos, paslaugų kokybė, sutarties ir paslaugos nutraukimo sąlygos, kompensacijos priemonės ir ginčų sprendimas. <…>

<…>

(49) Ši direktyva turėtų numatyti tam tikrus vartotojų apsaugos elementus, įskaitant aiškias sutarčių sąlygas ir ginčų sprendimą bei tarifų skaidrumą vartotojams. <…>“

4 Šios direktyvos 20 straipsnio „Sutartys“ 1 dalyje buvo numatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad užsisakydami sujungimo su viešuoju ryšių tinklu paslaugas ir (arba) viešąsias elektroninių ryšių paslaugas, vartotojai ir kiti jų pageidaujantys galutiniai paslaugų gavėjai

turėtų teisę su ūkio subjektu arba ūkio subjektais, teikiančiais tokį sujungimą ir (arba) paslaugas, sudaryti sutartį. <…>“

5 Minėtos direktyvos 30 straipsnio „Palankesnių sąlygų pakeisti paslaugų teikėją sudarymas“ 5 dalyje buvo nustatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad vartotojų ir elektroninių ryšių paslaugas teikiančių ūkio subjektų sudarytose sutartyse nebūtų numatytas pradinis įsipareigojimo laikotarpis, viršijantis 24 mėnesius. Be to, valstybės narės užtikrina, kad ūkio subjektai paslaugų gavėjams pasiūlytų galimybę sudaryti daugiausia 12 mėnesių galiojančią sutartį.“

*Direktyva 2009/136*

6 Direktyvos 2009/136 47 konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„Siekdami visapusiškai pasinaudoti konkurencinės aplinkos teikiamais privalumais, vartotojai, remdamiesi turima informacija ir kai jiems tai naudinga, turėtų turėti galimybę rinktis ir keisti paslaugų teikėjus. Itin svarbu užtikrinti, kad jie galėtų tai daryti netrukdomi teisinių, techninių arba praktinių kliūčių, įskaitant sutartines sąlygas, procedūras, mokesčius ir t. t. Tai netrukdo reikalauti nustatyti pagrįstą minimalų sutarties laikotarpį sutartyse su vartotojais. Numerio perkeliamumas – labai svarbi priemonė, padedanti užtikrinti vartotojo pasirinkimo galimybes ir veiksmingą konkurenciją konkurencinėse elektroninių ryšių rinkose, ir turėtų būti įgyvendinamas kuo greičiau, kad šis numeris būtų aktyvuojamas per vieną darbo dieną ir paslaugos gavėjas liktų be paslaugos ne ilgiau kaip vieną darbo dieną. Kompetentingos nacionalinės institucijos gali nustatyti bendrą numerių perkėlimo procesą, atsižvelgdamos į nacionalines nuostatas dėl sutarčių ir technologijų naujoves. Kai kurių valstybių narių patirtis rodo, kad iškyla pavojus, jog vartotojų perkėlimas kitam paslaugų teikėjui gali būti atliktas neturint jų sutikimo. Nors šį klausimą turi spręsti visų pirma teisėtvarkos institucijos, valstybės narės turėtų turėti galimybę įvesti tokias minimalias proporcingas priemones, susijusias su perkėlimo procesu, kadangi būtina kiek galima sumažinti tokius pavojus ir užtikrinti vartotojų apsaugą perkėlimo metu, taip pat ir taikant tinkamas sankcijas, nesumažinant proceso patrauklumo vartotojams.“

*Direktyva (ES) 2018/1972*

7 Universaliųjų paslaugų direktyva buvo panaikinta 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/1972, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas (OL L 321, 2018, p. 36). Pagal šios direktyvos XIII priede pateiktą atitikties lentelę Universaliųjų paslaugų direktyvos 30 straipsnio 5 dalis atitinka Direktyvos 2018/1972 105 straipsnio 1 dalį. Šis 105 straipsnis „Sutarties galiojimo trukmė ir nutraukimas“ suformuluotas taip:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad sutarties nutraukimo sąlygos ir procedūros neatgrasytų nuo paslaugų teikėjo keitimo ir kad vartotojų ir viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų, išskyrus su numeriu nesiejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugas ir išskyrus perdavimo paslaugas, naudojamas mašinų sąveikos paslaugoms teikti, teikėjų sudarytose sutartyse nebūtų numatytas ilgesnis nei 24 mėnesių įsipareigojimo laikotarpis. Valstybės narės gali priimti arba palikti galioti nuostatas, kuriomis įpareigojama taikyti trumpesnius ilgiausius sutartinio įsipareigojimo laikotarpius.

<…>

3. Jei sutartyje arba nacionalinėje teisėje numatyta, kad terminuota sutartis dėl elektroninių ryšių paslaugų, išskyrus su numeriu nesiejamo asmenų tarpusavio ryšio paslaugas ir išskyrus perdavimo paslaugas, naudojamas mašinų sąveikos paslaugoms teikti, automatiškai pratęsiama, valstybės narės užtikrina, kad po tokio pratęsimo galutiniai naudotojai [paslaugų gavėjai] turėtų teisę bet kada nutraukti sutartį, apie tai pranešę likus valstybių narių nustatytam įspėjimo laikotarpiui, kurio trukmė negali viršyti vieno mėnesio, be jokių išlaidų, išskyrus mokesčius už gaunamą paslaugą įspėjimo laikotarpiu. Prieš automatiškai pratęsiant sutartį, teikėjai aiškiai ir laiku patvariojoje laikmenoje pateikia galutiniams naudotojus [paslaugų gavėjams] informaciją apie sutartinio įsipareigojimo pabaigą ir apie priemones, kuriomis sutartį galima nutraukti. Be to, tuo pačiu metu teikėjai pataria galutiniams naudotojams [paslaugų gavėjams] dėl geriausių tarifų, susijusių su jų paslaugomis. Teikėjai informaciją apie geriausius tarifus galutiniams naudotojams [paslaugų gavėjams] teikia bent kartą per metus.

<…>“

8 Atitinkamai pagal šios direktyvos 124 ir 125 straipsnius jos perkėlimo į valstybių narių teisės sistemas terminas baigėsi 2020 m. gruodžio 21 d., o Universaliųjų paslaugų direktyva nuo tos pačios dienos buvo panaikinta.

### *Vokietijos teisė*

9 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos 2004 m. birželio 22 d. *Telekommunikationsgesetz* (Telekomunikacijų įstatymas) (*BGBI*. 2004 I, p. 1190, toliau – TKG) 43b straipsnyje nustatyta:

„Vartotojo ir viešai prieinamų telekomunikacijų paslaugų teikėjo sudarytose sutartyse negali būti nustatytas ilgesnis nei 24 mėnesių pradinis įsipareigojimo laikotarpis. <…>“

10 *Bürgerliches Gesetzbuch* (Civilinis kodeksas, toliau – BGB) 307 straipsnyje numatyta:

„(1) Bendrųjų paslaugų teikimo sąlygų nuostatos negalioja, jeigu, pažeidžiant geros valios principą, dėl jų kontrahentas nepagrįstai atsiduria mažiau palankioje situacijoje. Mažiau palanki situacija gali susidaryti dėl to, kad atitinkama nuostata yra neaiški ir nesuprantama.

(2) Kilus abejonių, prielaida, kad nepagrįstai yra mažiau palanki situacija, darytina tuomet, kai nuostata:

1) prieštarauja įstatymo normos, nuo kurios nukrypstama, pagrindinėms ir svarbiausioms idėjoms arba

2) taip apriboja iš sutarties pobūdžio išplaukiančias esmines teises arba pareigas, kad kyla pavojus, jog nepavyks įgyvendinti sutarties tikslo.

(3) 1 ir 2 dalys bei 308 ir 309 straipsniai taikomi tik toms bendrųjų paslaugų teikimo sąlygų nuostatoms, kuriomis susitariama dėl nuo teisės normų nukrypstančių arba jas papildančių nuostatų. Kitos nuostatos gali būti netaikytinos pagal 1 dalies antrą sakinį, siejamą su tos dalies pirmu sakiniu.“

11 BGB 309 straipsnyje nustatyta:

„Net jeigu leidžiama nukrypti nuo teisės aktų nuostatų, negalioja bendrųjų paslaugų teikimo sąlygų nuostatos dėl[:]

<…>

9) sutartinių santykių, kurių dalykas yra naudotojo atliekamas nuolatinis prekių tiekimas arba nuolatinis paslaugų teikimas ar darbų vykdymas, atveju:
   (a) sutarties, įpareigojančios kitą sutarties šalį ilgiau nei dvejus metus, trukmės,
   (b) kitą sutarties šalį įpareigojančių sutartinių santykių numatytojo pratęsimo, nebent sutartiniai santykiai pratęsiami neribotam laikotarpiui ir kitai sutarties šaliai suteikiama teisė bet kuriuo metu nutraukti pratęsiamą sutartį, apie tai pranešus ne vėliau kaip prieš vieną mėnesį,

<…>“

**Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas**

12 Vartotojų apsaugos asociacija *Landgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo apygardos teismas, Vokietija) pareiškė *Vodafone* ieškinį dėl veiksmų nutraukimo, grindžiamą tariamu nacionalinės teisės aktų vartotojų apsaugos srityje pažeidimu, dėl kurio nukentėjo esami klientai, kaip antai prašyme priimti prejudicinį sprendimą nurodyti klientai Nr. 1 ir Nr. 2.

13 Kiekvienas iš šių klientų pirmąją sutartį su *Vodafone* buvo sudarę apibrėžtam įsipareigojimo laikotarpiui. 2018 m., prieš pasibaigiant jų sutartims, kiekvienas iš šių dviejų klientų pageidavo pasikeisti savo abonementinį mokestį, kad mokėdamas didesnį mėnesinį mokestį galėtų įsigyti naują mobilųjį telefoną už mažesnę kainą.

14 Šiuo tikslu klientas Nr. 1 prie pirmosios sutarties pasirašė papildomą susitarimą, kuriame buvo nurodyta, kad tai yra „nauja sutartis“, sudaryta „prieš pasibaigiant įsipareigojimo laikotarpiui“, ir kad naujas 24 mėnesių įsipareigojimo laikotarpis pradedamas skaičiuoti nuo pirmos dienos, kai pasibaigs įsipareigojimo pagal pirmąją sutartį laikotarpis. Šis klientas iškart gavo mobilųjį telefoną, dėl kurio buvo sutarta, o *Vodafone* iš karto pradėjo taikyti naują šiame papildomame susitarime numatytą tarifą.

15 Klientas Nr. 2 pasirašė dokumentą „Sutarties pratęsimas“, kuriame buvo nustatytas 26 mėnesių trukmės įsipareigojimo laikotarpis. *Vodafone* šiam klientui nurodė, kad likusi pirmosios jo pasirašytos sutarties, kurios galiojimas dar nepasibaigė, trukmė turėtų būti pridėta prie minimalaus 24 mėnesių trukmės sutarties laikotarpio.

16 Grįsdama savo ieškinį dėl veiksmų nutraukimo vartotojų apsaugos asociacija nurodė, kad dėl šio sprendimo 14 ir 15 punktuose aprašytos komercinės praktikos klientai buvo saistomi įsipareigojimų ilgesnį nei 24 mėnesių laikotarpį, taip pažeidžiant TKG 43b straipsnio pirmą sakinį ir bet kuriuo atveju – BGB 309 straipsnio 9 punkto a papunktį. *Vodafone* atsikirsdama teigė, kad ši komercinė praktika susijusi tik su sutarčių pratęsimu bendru sutarimu ir nepatenka į šių nuostatų taikymo sritį.

17 *Landgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo apygardos teismas) iš dalies patenkino šį ieškinį ir nusprendė, kad nors ginčijama komercinė praktika neprieštarauja minėtoms nuostatoms, nes jos susijusios tik su pirmųjų sutarčių, o ne paskesnių sutarčių, kaip antai sudarytų pasirašius papildomą susitarimą ir dokumentą, atitinkamai nurodytus šio sprendimo 14 ir 15 punktuose, trukme, vis dėlto su klientais Nr. 1 ir Nr. 2 sudarytose sutartyse buvo bendrųjų sąlygų, kuriomis pažeidžiamas BGB 307 straipsnis.

18 Šalys pagrindinėje byloje dėl to sprendimo pateikė apeliacinius skundus *Oberlandesgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo aukštesnysis apygardos teismas, Vokietija), kuris yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Tas teismas patenkino vartotojų apsaugos asociacijos apeliacinį skundą, o *Vodafone* apeliacinį skundą atmetė, motyvuodamas tuo, kad komercinė praktika, dėl kurios pareikštas ieškinys dėl veiksmų nutraukimo, faktiškai prieštarauja minėtoms nacionalinės teisės nuostatoms, aiškinamoms atsižvelgiant į Sąjungos teisę.

19 *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija) panaikino tą sprendimą ir grąžino bylą nagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, konstatavęs, kad yra faktinių bylos aplinkybių, kurios nebuvo pakankamai tiksliai nustatytos.

20 Iš naujo nagrinėdamas šį ginčą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad papildomas susitarimas ir dokumentas, kuriuos atitinkamai pasirašė klientai Nr. 1 ir Nr. 2, turėjo įsigalioti ir būti vykdomi nuo jų pasirašymo dienos.

21 Vis dėlto šiam teismui kyla klausimas dėl TKG 43b straipsnio pirmame sakinyje esančios sąvokos „pradinis įsipareigojimo laikotarpis“, dėl kurios reikšmės Vokietijoje nesutariama, aiškinimo.

22 Remiantis pirmuoju požiūriu, ši sąvoka susijusi tik su pirmosiomis kliento ir ryšių paslaugų teikėjo sudarytomis sutartimis. Taigi Universaliųjų paslaugų direktyvos 30 straipsnio 5 dalyje numatytas laiko apribojimas netaikomas tokių sutarčių pratęsimui – tiek pagal numatytąjį, tiek pagal naują tų pačių šalių sudarytą susitarimą, neatsižvelgiant į tai, ar dėl šių pratęsimų pasikeičia sutartinės sąlygos.

23 Pagal antrąjį požiūrį, kuriam pritaria prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, sąvoka „pradinis įsipareigojimo laikotarpis“ turėtų būti suprantama kaip bet koks įsipareigojimo laikotarpis, ir vartotojas bet kuriuo atveju turi turėti galimybę nutraukti sutartį pasibaigus sutarties laikotarpiui, neviršijančiam Universaliųjų paslaugų direktyvoje numatytų 24 mėnesių. Pirma, toks aiškinimas atitiktų Direktyvos 2009/136 47 konstatuojamojoje dalyje nurodytą tikslą suteikti vartotojui galimybę nutraukti sutartį pasibaigus pagrįstam minimaliam sutarties laikotarpiui, „[siekiant] visapusiškai pasinaudoti konkurencinės aplinkos teikiamais privalumais“. Antra, toks sąvokos „pradinis įsipareigojimo laikotarpis“ aiškinimas, koks pateiktas šio sprendimo 22 punkte, reiškia, kad nėra aiškių reikalavimų dėl vėlesnių sutarčių, sudarytų tarp pirmųjų sutarčių šalių, laikotarpio. Trečia, pastaruoju aiškinimu paprastas sutarties pratęsimas atskiriamas nuo naujos sutarties sudarymo nutraukiant ankstesniąją, todėl Universaliųjų paslaugų direktyvos taikymas susiejamas su nacionalinėmis koncepcijomis.

24 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, tai, kad Direktyvos 2018/1972 105 straipsnio 1 dalyje nėra Universaliųjų paslaugų direktyvos 30 straipsnio 5 dalyje vartojamo žodžio „pradinis“, paaiškinama tuo, kad automatiško terminuotų sutarčių pratęsimo klausimas dabar reglamentuojamas šios direktyvos 105 straipsnio 3 dalyje.

25 Šiomis aplinkybėmis *Oberlandesgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo aukštesnysis apygardos teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti šį prejudicinį klausimą:

„Ar „pradinis įsipareigojimo laikotarpis“[, kaip tai suprantama pagal Universaliųjų paslaugų direktyvos 30 straipsnio 5 dalį,] turi būti suprantamas tik kaip pirmosios sutarties galiojimo laikotarpis, ar ir kaip – naujais šalių valios pareiškimais grindžiamos, gerokai iki pasibaigiant pirmosios sutarties galiojimui sudarytos ir pradėtos vykdyti – sutarties dėl pratęsimo galiojimo laikotarpis, kai joje numatyti pakeisti (palyginti su pirmąja sutartimi) paslaugų teikėjo ir kliento įsipareigojimai?“

## Dėl prejudicinio klausimo

26 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Universaliųjų paslaugų direktyvos 30 straipsnio 5 dalis turi būti aiškinama taip, kad šioje nuostatoje vartojama sąvoka „pradinis įsipareigojimo laikotarpis“ apima tiek pirmosios sutarties, sudarytos tarp vartotojo ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjo, galiojimo laikotarpį, tiek vėlesnės tarp tų pačių šalių sudarytos sutarties galiojimo laikotarpį, todėl vėlesnėje sutartyje negalima nustatyti ilgesnio nei 24 mėnesių įsipareigojimo laikotarpio, įskaitant atvejus, kai ji buvo pasirašyta ir pradėta vykdyti prieš pasibaigiant pirmosios sutarties galiojimui.

27 Pirmiausia reikia pažymėti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, jog Universaliųjų paslaugų direktyva, dabar panaikinta ir pakeista Direktyva 2018/1972, pagrindinėje byloje taikytina *ratione temporis*. Šiuo klausimu jis, be kita ko, nurodo, kad pagal šiai bylai taikytiną nacionalinę teisę ieškinys, kaip antai pareikštas ieškovės pagrindinėje byloje, gali būti patenkintas tik tuo atveju, jei ginčijama komercinė praktika buvo neteisėta klostantis faktinėms aplinkybėms, kuriomis grindžiamas toks ieškinys. Nagrinėjamu atveju šios faktinės aplinkybės susiklostė prieš įsigaliojant Direktyvai 2018/1972, todėl pagrindinėje byloje nagrinėjamą komercinę praktiką reikia vertinti atsižvelgiant į Universaliųjų paslaugų direktyvą.

28 Šiuo klausimu pakanka priminti, kad tik nacionaliniai teismai turi apibrėžti jų pateikiamų klausimų faktines ir teisines aplinkybes (2022 m. kovo 25 d. Nutartis *IP ir kt. (Faktinių aplinkybių tikslumo nustatymas pagrindinėje byloje)*, C-609/21, EU:C:2022:232, 21 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Kiek tai susiję su nacionalinės teisės nuostatų aiškinimu, Teisingumo Teismas iš esmės turi remtis nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nurodytu vertinimu. Remiantis Teisingumo Teismo suformuota jurisprudencija, valstybės narės vidaus teisės aiškinimas nepriklauso Teisingumo Teismo kompetencijai (2023 m. gruodžio 5 d. Sprendimo *Deutsche Wohnen*, C-807/21, EU:C:2023:950, 36 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

29 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia išaiškinti Universaliųjų paslaugų direktyvos 30 straipsnio 5 dalį.

30 Pirma, kalbant apie šios nuostatos tekstą, reikia konstatuoti, kad iš jos versijų ispanų, vokiečių, graikų, anglų ir prancūzų kalbomis galima daryti išvadą, kad būdvardžiu „pradinis“, kuris tomis kalbomis rašomas moteriška gimine, siekiama kvalifikuoti ne „sutartis“ ar „įsipareigojimą“, o „įsipareigojimo laikotarpį“, o tai reiškia, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas neketino atskirti pirmųjų sutarčių nuo tų pačių šalių sudarytų vėlesnių sutarčių. Vis dėlto kitos šios nuostatos kalbinės versijos, kaip antai versijos italų ir portugalų kalbomis, gali būti aiškinamos taip, kad jomis siekiama nustatyti įsipareigojimo laikotarpio, kuris neviršija 24 mėn., reikalavimą tik dėl „pradinio įsipareigojimo“, t. y. iš esmės dėl pirmosios atitinkamų šalių pasirašytos sutarties.

31 Remiantis suformuota jurisprudencija, Sąjungos teisės nuostatos turi būti aiškinamos ir taikomos vienodai, atsižvelgiant į versijas, parengtas visomis Sąjungos kalbomis, o esant įvairių kalbinių versijų neatitikimų nagrinėjama nuostata turi būti aiškinama atsižvelgiant į teisės akto, kurio dalis ji yra, bendrą struktūrą ir tikslą (2023 m. sausio 17 d. Sprendimo *Ispanija / Komisija*, C-632/20 P, EU:C:2023:28, 42 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

32 Antra, šiuo klausimu svarbu pažymėti, kad Universaliųjų paslaugų direktyvos 30 straipsnio 5 dalies aiškinimas, pagal kurį negalima daryti skirtumo tarp pirmosios sutarties ir vėlesnės tarp tų pačių šalių sudarytos sutarties, atitinka šios direktyvos tikslą.

33 Kaip matyti iš Universaliųjų paslaugų direktyvos 30 straipsnio pavadinimo ir Direktyvos 2019/136 47 konstatuojamosios dalies, pagrindinis šio 30 straipsnio tikslas yra sudaryti palankesnes sąlygas vartotojams, remiantis turima informacija, pakeisti paslaugų teikėją, kai jiems tai naudinga, kad jie galėtų visapusiškai pasinaudoti konkurencinės aplinkos teikiamais privalumais. Aiškinant minėtą 30 straipsnį taip, kad žodžių junginys „pradinis įsipareigojimo laikotarpis“ apima tik pirmųjų sutarčių, sudarytų tarp atitinkamų šalių, o ne vėlesnių sutarčių, sudarytų tarp tų pačių šalių, laikotarpį, minėtiems vartotojams taptų sunkiau – potencialiai ilgą laikotarpį – pakeisti paslaugų teikėją ir, nelygu atvejis, iš jų būtų atimta galimybė visapusiškai pasinaudoti atitinkamos konkurencinės aplinkos teikiamais privalumais.

34 Konkrečiai kalbant, nors galima manyti, kad, nusprendęs vėl įsipareigoti tam pačiam paslaugų teikėjui, vartotojas juo pasitiki, vis dėlto, atsižvelgiant į šį tikslą, dėl to vartotojui neturėtų būti užkirstas kelias pakeisti paslaugų teikėją, jeigu jam būtų pateiktas patrauklesnis pasiūlymas.

35 Be to, iš Universaliųjų paslaugų direktyvos 2 ir 30 konstatuojamųjų dalių iš esmės matyti, kad vartotojų apsauga yra vienas iš šia direktyva siekiamų tikslų. Nors vartotojas, nusprendęs vėl įsipareigoti tam pačiam paslaugų teikėjui pasibaigus pirmajam sutarties galiojimo laikotarpiui, iš tikrųjų turi tam tikros patirties, susijusios su jo kontrahento komercine praktika, vis dėlto ši patirtis gali būti nereikšminga, jei sudaryta nauja sutartis abiem šalims reiškia kitokio pobūdžio įsipareigojimus nei numatytieji pirmojoje sutartyje. Taigi apsaugos, kuri turi būti suteikiama vartotojui, lygis negali būti žemesnis, kai jis sutinka iš dalies pakeisti su paslaugų teikėju sudarytą sutartį, nei tuomet, kai jis pagal tokią sutartį pirmą kartą įsipareigoja naujam paslaugų teikėjui.

36 Taip *a fortiori* yra tokiu atveju, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kai vėlesnėje atitinkamų šalių sudarytoje sutartyje, palyginti su pirmąja šių šalių sudaryta sutartimi, yra dalinių pakeitimų, susijusių su esminėmis sąlygomis, kaip antai atitinkamų paslaugų tarifais, turiniu ar pobūdžiu.

37 Kaip matyti iš Direktyvos 2009/136 47 konstatuojamosios dalies, bet kokių teisinių, techninių ar praktinių kliūčių, dėl kurių vartotojams gali būti sunku pakeisti paslaugų teikėją, pašalinimas nereiškia, kad su jais sudaromose sutartyse negalima nustatyti pagrįstų minimalių laikotarpių. Vis dėlto Direktyvos 2002/22 30 straipsnio 5 dalies aiškinimas, pagal kurį paslaugų teikėjui, sudarant naują susitarimą su vienu iš savo abonentų, leidžiama nustatyti ilgesnį laikotarpį nei šioje nuostatoje nustatytas maksimalus įsipareigojimo laikotarpis, negali būti laikomas atitinkančiu Sąjungos teisės aktų leidėjo, kuris šia nuostata nustatė laiko apribojimą, kurio negalima viršyti, siekiamus tikslus.

38 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti: Universaliųjų paslaugų direktyvos 30 straipsnio 5 dalis turi būti aiškinama taip, kad šioje nuostatoje vartojama sąvoka „pradinis įsipareigojimo laikotarpis“ apima tiek pirmosios sutarties, sudarytos tarp vartotojo ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjo, galiojimo laikotarpį, tiek vėlesnės tarp tų pačių šalių

sudarytos sutarties galiojimo laikotarpį, todėl vėlesnėje sutartyje negalima nustatyti ilgesnio nei 24 mėnesių įsipareigojimo laikotarpio, įskaitant atvejus, kai ji buvo pasirašyta ir pradėta vykdyti prieš pasibaigiant pirmosios sutarties galiojimui.

## Dėl bylinėjimosi išlaidų

39 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

**2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/22/EB dėl universaliųjų paslaugų ir paslaugų gavėjų teisių, susijusių su elektroninių ryšių tinklais ir paslaugomis (Universaliųjų paslaugų direktyva), iš dalies pakeistos 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/136/EB, 30 straipsnio 5 dalis**

**turi būti aiškinama taip:**

**šioje nuostatoje vartojama sąvoka „pradinis įsipareigojimo laikotarpis“ apima tiek pirmosios sutarties, sudarytos tarp vartotojo ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjo, galiojimo laikotarpį, tiek vėlesnės sutarties, sudarytos tarp tų pačių šalių, galiojimo laikotarpį, todėl vėlesnėje sutartyje negalima nustatyti ilgesnio nei 24 mėnesių įsipareigojimo laikotarpio, įskaitant atvejus, kai ji buvo pasirašyta ir pradėta vykdyti prieš pasibaigiant pirmosios sutarties galiojimui.**

Parašai.